

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Michael Rönnlund & Lars-Göran Nilsson (2009). **Flynn effects on sub-factors of episodic and semantic memory: Parallel gains over time and the same set of determining factors.** *Neuropsychologia*, 47 (11), 2174-2180.

Het Flynn-effect is een verschijnsel waarbij de gemiddelde score op intelligentietests bij hernormering stijgt in de loop van de jaren. James Flynn, een Nieuw-Zeelands psycholoog, was de eerste die over het fenomeen onderzoek deed. Rönnlund en Nilsson hebben data geanalyseerd van de Betula prospectieve studie: vier leeftijdsgematchte samples (35-80 jaar; n =2996) die op vier momenten (1989, 1995, 1999 en 2004) zijn getest met een geheugenbatterij. Zij vonden een substantiële verbetering op de scores van diverse geheugentests, die groter was voor meer semantische dan episodische tests. De toename in onderwijs (meer jaren) lijkt de belangrijkste oorzaak.

John C. Mazziotta, Roger Woods, Marco Iacoboni, Nancy Sicottea, Kami Yadena, Mary Tran, Courtney Bean, Jonas Kaplan, Arthur W. Toga & Members of the International Consortium for Brain Mapping (ICBM) (2009).

The myth of the normal, average human brain - The ICBM experience: (1) Subject screening and eligibility.

NeuroImage, 44 (3), 914-922.

In het kader van het ontwikkelen van een atlas en een referentiesysteem heeft het International Consortium for Brain Mapping (ICBM) geprobeerd om een set van criteria te ontwikkelen voor het selecteren van 'normale' controles. In twee jaar meldden zich 1685 mensen aan als gezonde vrijwilliger. Deze personen werden eerst telefonisch gescreend en 31,6 % (532 mensen) mochten door naar de volgende fase. Van de 348 waarbij een uitgebreide anamnese werd afgenomen en die uitgebreid medisch (en neurologisch) werden gescreend, haalde 51,7 % deze test zodat uiteindelijk ongeveer 10% overbleef van de totale groep vrijwilligers die zich hadden aangemeld. Hoewel velen menen dat ze gezond zijn, blijkt dat niet vertrouwd kan worden op dit eigen oordeel. Een belangrijk exclusie criterium bleek te zijn een verhoogde bloeddruk.

Slomine, B. & Locascio, G. (2009). **Cognitive rehabilitation for children with acquired brain injury.** *Developmental Disabilities Research Reviews*, 15, 133-143.

De effectiviteit van cognitieve revalidatie bij volwassen patiënten met hersenletsel is in vele studies aangetoond. Ook voor schizofreniepatiënten zijn diverse succesvolle interventies ontwikkeld en geëvalueerd. Cognitieve revalidatie wordt ook meer en meer aangeboden bij dementiepatiënten. Er is echter veel minder onderzoek gedaan naar de effectiviteit van cognitieve revalidatie bij kinderen en jongeren, terwijl bekend is dat hersenletsel bij deze groep ook aanzienlijke gevolgen kan hebben voor het cognitief, emotioneel en gedragsmatig functioneren. Een verklaring daarvoor zou kunnen zijn dat de doelgroep kleiner is. Daarnaast is lange tijd gedacht dat het brein van een kind voldoende plastisch zou zijn om de negatieve gevolgen op te kunnen vangen. Dit blijkt echter niet zo te zijn en de gevolgen kunnen zich ook nog op een later tijdstip manifesteren. Dit wordt ook wel genoemd 'growing into the deficit': pas als een bepaalde cognitieve functie zich ontwikkelt, kan worden bepaald of deze ontwikkeling normaal of afwijkend verloopt.

In de review van Slomine en Locascio wordt de state of the art met betrekking tot cognitieve revalidatie voor kinderen gepresenteerd. Het zijn nog niet veel studies, maar voor de doelgroep is het van groot belang dat er een 'evidence-base' ontstaat. Deze review maakt onderdeel uit van een inventarisatie van *best practices* met betrekking tot de cognitieve revalidatie voor kinderen en jongeren met niet-aangeboren hersenletsel, die het afgelopen jaar is uitgevoerd in opdracht van ZonMw en de Hersenstichting. De resultaten van deze inventarisatie kunnen worden bekeken op www.kinderrevalidatie.info.